

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 15 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. S. wypłaty świadczenia niezrealizowanego po zmarłym G. P.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 136 ustawy emerytalno-rentowej wprowadza wymóg udokumentowania daty śmierci świadczeniobiorcy jako warunku do ustalenia prawa do świadczenia lub jako przesłanki do ustalenia okresu, za który świadczenie ma być wypłacone. Podniósł, że z uwagi na to, że akt zgonu ze wskazaną wyłącznie datą znalezienia zwłok nie potwierdza daty śmierci osoby zmarłej, lecz jedynie fakt zgonu i datę znalezienia zwłok, organ rentowy nie może samodzielnie dokonać ustalenia daty śmierci, a tym samym ustalić okres, za jaki świadczenie winno być wypłacone, brak jest podstaw do przyznania świadczenia niezrealizowanego.

(decyzja ZUS – k. 3)

W dniu 12 czerwca 2017 roku E. S. wniosła odwołanie od tej decyzji, wnosząc o unieważnienie aktu zgonu jej ojca G. P. oraz nadanie daty zgonu w/w. Powołała się na dwóch świadków, którzy jako ostatni widzieli jej ojca przed śmiercią.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji.

(odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 7)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. P., urodzony w dniu (...), był uprawniony do renty rodzinnej po zmarłej żonie A. P.. Renta ta po podziale na dwie części wynosiła dla jednej osoby 542,52 zł. Termin jej płatności został określony do 25-dnia każdego miesiąca. W kolejnych latach świadczenie podlegało stosownym waloryzacji. Świadczenie za miesiąc kwiecień 2017 roku jako nie podjęte w terminie zostało zwrócone na rachunek organu rentowego, a od dnia 1 maja 2017 roku wypłata świadczenia została wstrzymana.

(bezsporne, a ponadto wniosek o rentę rodzinną i decyzje w aktach ZUS)

W dniu (...) córka G. E. S. – złożyła wniosek o wypłatę niezrealizowanego świadczenia. Do powyższego wniosku odwołująca załączyła odpis skrócony aktu zgonu G. P., w którym nie wskazano daty zgonu, a jedynie datę znalezienia zwłok – 19 kwietnia 2017 roku. Akt ten został sporządzony w oparciu o kartę zgonu z dnia 19 kwietnia 2017 roku, w której nie wskazano daty zgonu, a jako datę i godzinę znalezienia zwłok podano datę 19 kwietnia 2017 roku i godzinę 20.20.

(bezsporne, a ponadto wniosek o wypłatę niezrealizowanego świadczenia – w aktach ZUS ; kserokopia karty zgonu – k. 5; kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu – k. 4)

G. P. zamieszkiwał sam. Jego sąsiadka M. Z. po raz ostatni widziała go 3 dni przed datą wskazaną w akcie zgonu jako datą znalezienia zwłok. Jego szwagierka – T. K. – miała z nim kontakt w dniu 18 kwietnia 2017 roku o godzinie 9.30, był wówczas u niej w domu. Miał wrócić około godziny 11.00 na obiad, ale nie wrócił.

(zeznania T. K. – e-protokół rozprawy z dnia 14 lutego 2018 roku, 00:03:23-00:05:56; zeznania M. Z. - e-protokół rozprawy z dnia 14 lutego 2018 roku, 00:05:56-00:08:12)

Ustalenia stanu faktycznego, Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o akta emerytalno-rentowe odwołującej, jak również dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy. Powołane wyżej dokumenty nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności

wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Za wiarygodne Sąd Okręgowy uznał również zeznania świadków w osobach T. K. oraz M. Z..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie E. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 15 maja 2017 roku., nr (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu pomiędzy stronami było to, czy E. S. ma prawo do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym ojcu G. P. za miesiąc kwiecień 2017 roku.

Z treści art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wynika, że w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie określone ustawą, świadczenie należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi osoba ta prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku – małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej, lub na którym utrzymaniu pozostawała ta osoba. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że osoby wymienione w ust. 1 mają prawo do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia, nieukończonych wskutek śmierci osoby, która o te świadczenia wystąpiła. Natomiast ust. 3 stanowi, iż roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania.

W tym miejscu wskazać należy, że podstawę materialnoprawną podjętych w niniejszej sprawie rozstrzygnięć stanowią przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Zgodnie z art. 37 ust. 1 powołanej ustawy akt stanu cywilnego, który nie zawiera wszystkich wymaganych danych, uzupełnia kierownik urzędu stanu cywilnego, który go sporządził, na podstawie innych aktów stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego prowadzonych dla tego aktu i innych dokumentów mających wpływ na stan cywilny. Uzupełnienia aktu stanu cywilnego dokonuje się z urzędu, na wniosek osoby, której ten akt dotyczy, lub jej przedstawiciela ustawowego, na wniosek osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora, w formie czynności materialno-technicznej (art. 37 ust. 3). Do wniosku o uzupełnienie aktu stanu cywilnego załącza się dokumenty, o których mowa w ust. 2 (art. 37 ust. 6). Wnioskując o uzupełnienie aktu stanu cywilnego na podstawie materiałów archiwalnych, do wniosku należy załączyć uwierzytelniony odpis lub wypis, lub uwierzytelnioną przez właściwy organ reprodukcję tych materiałów (art. 37 ust. 7). Kierownik urzędu stanu cywilnego, dokonując uzupełnienia, wydaje wnioskodawcy odpis zupełny uzupełnionego aktu stanu cywilnego (art. 37 ust. 8).

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ww. ustawy akt zgonu sporządza się w dniu, w którym dokonano zgłoszenia zgonu, a jeżeli zgłoszenie zgonu nastąpiło w sposób określony w art. 17 - w następnym dniu roboczym po dniu zgłoszenia zgonu. Zgodnie zaś z ust. 2 art. 92 powołanej ustawy, akt zgonu sporządza się na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu. W tym zakresie, ustawodawca nie dał zatem kierownikowi USC możliwości uwzględnienia przy rejestracji zgonu innych dokumentów niż wyżej wymienione, dlatego też kierownik USC w Ł. zobligowany był sporządzić przedmiotowy akt zgonu zawierający dane wynikające z przyjętego zgłoszenia i karty zgonu. Stosownie zaś do treści art. 38 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego uzupełnienia aktu zgonu dokonuje sąd w postępowaniu nieprocesowym, na wniosek osoby zainteresowanej lub prokuratora, jeżeli akt zgonu nie zawiera daty lub godziny zgonu, a dane te nie wynikają z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu. Odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej (art. 2 ust. 6 ww. ustawy). Na podstawie art. 38 powierzono zatem sądom powszechnym uzupełnienie aktu zgonu, jeżeli akt ten nie zawiera daty lub godziny zgonu i jeżeli dane te nie wynikają z akt zbiorowych, stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu. Uzupełnienia aktu zgonu o datę lub godzinę zgonu dokonuje sąd rejonowy w postępowaniu nieprocesowym. Orzeczenia sądu w postępowaniu nieprocesowym zapadają w formie postanowień, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Od postanowień sądu I instancji orzekających, co do istoty sprawy przysługuje apelacja.

Niesłusznym jest natomiast twierdzenie organu rentowego, że otrzymawszy niepełny akt zgonu w zakresie braku oznaczenia daty i miejsca zgonu, brak jest podstaw do wypłaty na rzecz odwołującej niezrealizowanego świadczenia po ojcu G. P. za miesiąc kwiecień 2017 roku. Wskazać bowiem należy, że obowiązujące przepisy prawne nie przewidują postępowania o uzupełnienie karty zgonu. Co istotniejsze, z powołanego wyżej przepisu art. 94 ust. 2 pkt. 2 ww. ustawy wynika, że protokół zgłoszenia zgonu powinien zawierać datę, godzinę oraz miejsce zgonu albo jeżeli nie są znane - datę, godzinę oraz miejsce znalezienia zwłok. Również zgodnie ze wzorem karty zgonu, określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie wzoru karty zgonu, wydanego na podstawie art. 144 ust. 7 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego, podaje się datę i godzinę zgonu albo datę i godzinę znalezienia zwłok. Skoro zatem akt zgonu sporządza się na podstawie karty zgonu i/lub protokołu zgonu, które - zgodnie z powołanymi przepisami - zawierały datę znalezienia zwłok, to akt zgonu - wbrew twierdzeniom organu rentowego - nie mógł zawierać daty zgonu. Ponadto, zgodnie z art. 95 ust. 1 pkt. 4 powołanej ustawy, akt zgonu może zawierać datę zgonu albo jeżeli nie są znane - datę znalezienia zwłok. Wychodząc bowiem naprzeciw potrzebie usunięcia ułomnych dotychczasowych przepisów ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego, sugerujących w swym literalnym brzmieniu alternatywność wpisywania do aktu zgonu daty, godziny i miejsca zgonu bądź daty, godziny i miejsca znalezienia zwłok, wprowadzono regułę, że treść aktu zgonu obejmuje datę, godzinę oraz miejsce zdarzenia, zaś ulokowanie w akcie zgonu informacji identyfikujących czas i miejsce ujawnienia zwłok miało rangę wyjątku i dopuszczalne było tylko i wyłącznie wtedy, gdy nie są znane dane, umiejscawiające zgon w czasoprzestrzeni. Powyższa formuła oznacza, że względny obowiązek zamieszczenia w akcie zgonu danych, dotyczących znalezienia zwłok, będzie aktywizował się jedynie wówczas, gdy niemożliwe będzie ustalenie daty, godziny i miejsca śmierci osoby zmarłej. Za potrzebą takiej modyfikacji przemawia zresztą tak cel rejestrowania przez organy administracji publicznej zdarzeń wpływających na stan cywilny osób, jak i doniosłość informacji odnośnie do daty, godziny, miejsca zgonu, przypisywanej jej m.in. w sferze prawa spadkowego. Taka też sytuacja ma miejsce w rozpoznawanej sprawie. Z uwagi zatem na fakt, że karta zgonu zmarłego G. P. zawiera wszystkie niezbędne dane wymagane ww. przepisami, niesłusznym jest stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, iż brak wskazania w odpisie skróconym jego aktu zgonu daty i godziny zgonu, a wskazanie wyłącznie daty, godziny oraz miejsca znalezienia zwłok, uniemożliwia przyznania na rzecz odwołującej prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym ojcu za miesiąc kwiecień 2017 roku. W niniejszej sprawie w karcie zgonu w rubrykach dotyczących daty i godziny zgonu nie zostały wpisane żadne dane, natomiast wskazana została data znalezienia zwłok, tj. dzień 19 kwietnia 2017 roku. Karta zgonu, na podstawie której został następnie sporządzony odpis skrócony aktu zgonu, została sporządzona w sposób prawidłowy, tj. zgodny z powołanymi wyżej przepisami ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego. W tym przypadku brak jest zatem podstaw do uzupełnienia aktu zgonu o datę zgonu, która w niniejszej sprawie jest tożsama z datą znalezienia zwłok, wpisaną przez lekarza pierwszego kontaktu, który sporządził kartę zgonu zmarłego G. P.. Na marginesie dodać należy, że dokument ten może być zmieniony tylko w sądowym postępowaniu nieprocesowym, a skoro takich czynności organ rentowy nie podjął, nie może czynić spekulacji co do innej daty zgonu G. P..

Wobec powyższego, organ rentowy bezzasadnie odmówił E. S. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia za miesiąc kwiecień 2017 roku, gdyż zdaniem Sądu odwołująca wykazała, że spełnia przesłanki z art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i świadczenie za wskazany powyżej okres czasu powinno zostać jej wypłacone.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu (...) I Oddział w Ł. z dnia 15 maja 2017 roku nr (...) w ten sposób, że przyznał odwołującej E. S. prawo do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym w dniu 19 kwietnia 2017 roku ojcu G. P..

Zarządzenie: Odpis wyroku doręczyć ZUS wypożyczając akta rentowe.